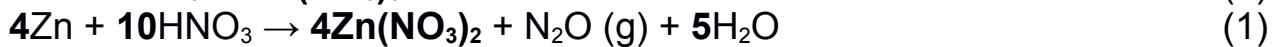

56. viie kooli kohtumise lahendused

- 1.** **10 p**
- a) i) $m(\text{MgCl}_2) = 200 \text{ cm}^3 \cdot 1,31 \text{ g/cm}^3 \cdot 0,31 = 81 \text{ g}$ (0,5)
ii) $m(\text{H}_2\text{O}) = 200 \text{ cm}^3 \cdot 1,31 \text{ g/cm}^3 \cdot (1 - 0,31) = 181 \text{ g}$ (0,5)
- b) i) $m(\text{MgCl}_2 \cdot \text{H}_2\text{O}) = 200 \text{ cm}^3 \cdot 1,31 \text{ g/cm}^3 \cdot 0,31 \cdot \frac{203,32 \text{ g/mol}}{95,2 \text{ g/mol}} = 173 \text{ g}$ (2)
ii) $m(\text{H}_2\text{O}) = 200 \text{ cm}^3 \cdot 1,31 \text{ g/cm}^3 - 173 \text{ g} = 89 \text{ g}$ (vett vaja lisada) (1)
- c) i) $x = \frac{181 \text{ g}}{18,02 \text{ g/mol}} : \frac{81 \text{ g}}{95,2 \text{ g/mol}} = 11,8$
Kristallhüdraadi valem: $\text{MgCl}_2 \cdot 11,8\text{H}_2\text{O} \approx \text{MgCl}_2 \cdot 12\text{H}_2\text{O}$. (1)
Märkus: $\text{MgCl}_2 \cdot 12\text{H}_2\text{O}$ kristallhüdraat on termodünaamiliselt stabiilne temperatuuril alla $-16,4^\circ\text{C}$.
- ii) $x = \frac{100 \text{ g}}{18,02 \text{ g/mol}} : \frac{52,9 \text{ g}}{95,2 \text{ g/mol}} = 10$
Kristallhüdraadi valem: $\text{MgCl}_2 \cdot 10\text{H}_2\text{O}$. (1)
- d) $V(\text{H}_2\text{O}) = \frac{200 \text{ cm}^3 \cdot 1,31 \text{ g/cm}^3 \cdot 0,31 \cdot (11,8 - 10)}{1,00 \text{ g/cm}^3} \cdot \frac{18,02 \text{ g/mol}}{95,2 \text{ g/mol}} = 28 \text{ cm}^3$ (2)
Õigeks tuleb lugeda vastus vahemikus $28\text{--}31 \text{ cm}^3$.
- e) 31% MgCl_2 lahust saab valmistada *küllastunud lahusest* kasutades
- i) $200,0 \text{ cm}^3$ -ne **mõõtekolb** ja $5,0 \text{ cm}^3$ -ne **katseklaas** (1)
või
ii) 250 cm^3 -ne **mõõtesilinder**. (1)
Esimesel juhul tuleb võtta $6 \times 5,0 \text{ cm}^3$ vett ning lisada *küllastunud lahus* märgini. Nii saab u $30,6\% \approx 31\%$ lahus. Teisel juhul saab täpsemmini valada 28 cm^3 vett ning lisada *küllastunud lahus* 200 cm^3 -ni.
Võimalik on kasutada ka teisi loetletud laborinõusid.
Mitteloetletud laborinõudest on mõistlik kasutada maht- ja mõõtpipette (katseklaasi asemel).
- 2.** **10 p**
- a) i) $\text{CaCO}_3 \rightarrow \text{CaO} + \text{CO}_2$ (1)
ii) $\text{Mg}^{2+} + \text{CaO} + \text{H}_2\text{O} \rightarrow \text{Mg(OH)}_2 + \text{Ca}^{2+}$ (1)
iii) $\text{Mg(OH)}_2 + 2\text{HCl} \rightarrow \text{MgCl}_2 + 2\text{H}_2\text{O}$ (1)
- b) Katoodil: $\text{Mg}^{2+} + 2\text{e}^- \rightarrow \text{Mg}$ (1)
Anoodil: $2\text{Cl}^- - 2\text{e}^- \rightarrow \text{Cl}_2$ (1)
- c) $t = \frac{600 \text{ kg}}{24,3 \text{ g/mol}} \cdot \frac{2 \cdot 96485 \text{ A} \cdot \text{s/mol}}{0,85 \cdot 200 \text{ kA} \cdot 60 \text{ s/min}} = 467 \text{ min}$ (2)
- d) $m = 1750 \text{ kg} \cdot \frac{2,02 \text{ g/mol}}{70,90 \text{ g/mol}} = 49,9 \text{ kg}$ (1)
- e) $t = \frac{50 \text{ kg}}{2,02 \text{ g/mol}} \cdot \frac{2 \cdot 96485 \text{ A} \cdot \text{s/mol}}{0,75 \cdot 100 \text{ kA} \cdot 60 \text{ s/min}} = 1061 \text{ min} \approx 1100 \text{ min}$ (2)

3.

10 p

b) $c(\text{EDTA}) = \frac{1,345 \text{ g}}{372,24 \text{ g/mol}} \cdot \frac{1000 \text{ cm}^3/\text{dm}^3}{100 \text{ cm}^3} = 0,03614 \text{ mol/dm}^3$ (1)

c) $n_{\text{sum}} = \frac{100,0 \text{ cm}^3}{10,00 \text{ cm}^3} \cdot 0,02005 \text{ dm}^3 \cdot 0,03614 \text{ mol/dm}^3 = 0,007246 \text{ mol}$ (2)

d) $n(\text{Al}) = \frac{0,2021 \text{ g}}{26,98 \text{ g/mol}} \cdot 0,915 = 0,00685 \text{ mol}$ (1)

$n(\text{Zn}) = \frac{0,2021 \text{ g}}{65,38 \text{ g/mol}} \cdot 0,060 = 0,00019 \text{ mol}$ (1)

$n(\text{W}) = (0,007246 - 0,00685 - 0,00019) \text{ mol} = 0,00021 \text{ mol}$ (1)

e) $M(\text{W}) = \frac{0,2021 \text{ g}}{0,00021 \text{ mol}} \cdot 0,025 = 24 \text{ g/mol}$ (1)

Kolmas metall (**W**) on **Mg**. (1)

4.

10 p

a) A on nitrorühm ($-\text{NO}_2$) (1)

B on aminorühm ($-\text{NH}_2$) (1)

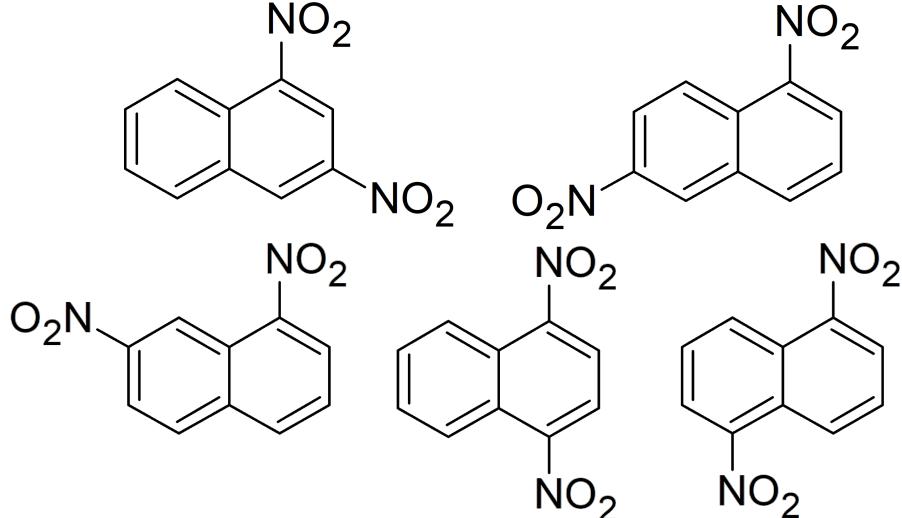
b) 1. $\text{HNO}_3 + \text{H}_2\text{SO}_4$ (1)

2. $\text{HNO}_3 + \text{H}_2\text{SO}_4$ (1)

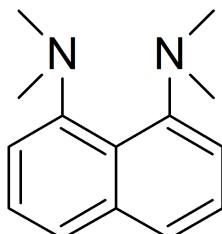
3. $\text{H}_2/\text{kat.}$ (1)

4. CH_3I (ülehulgas) (1)

c) Antud brutovalemile sobivaid kõrvalprodukte on viis (struktuuri eest 1p): (2)

d) Õige struktuuri eest 1p.

e) Iga toodud põhjuse eest 1p:

1) **Lämmastikuaatomite vaheline kaugus** on optimaalne prootoni sidumiseks, ehk lämmastikuaatomite asukoht struktuuris soodustab N–H⁺ doonor-aktseptorsidemete moodustumist.

2) **Kahe vaba elektronpaari olemasolu** ja nende vahelise tõukumise vähenemine prootoni sidumise kaudu.

3) **Mahukate asendajate olemasolu lämmastikuaatomite kõrval** (metüül-rühmad) takistab vaba elektronpaari osalemist π-delokalisatsioonis (nagu aniliinis) ja hõlbustab seeläbi prootonite sidumist.

5. 10 p

a) $M(\mathbf{M}) = \frac{0,60}{1-0,60} \cdot 16,00 \text{ g/mol} = \mathbf{24 \text{ g/mol}}$ (1,5)

M on Mg.

b) $M(\mathbf{L}) = \frac{0,400}{1-0,400} \cdot 60,01 \text{ g/mol} = \mathbf{40 \text{ g/mol}}$ (1,5)

L on Ca.

$$M(\mathbf{Q}) = \frac{40,08 \text{ g/mol}}{0,345} - (40,08 + 48,00) \text{ g/mol} = \mathbf{28 \text{ g/mol}} \quad (1,5)$$

Q on Si.

c) 1. $\mathbf{X}_2 = \text{Cl}_2/\text{kat.}$ (1)

2. $\mathbf{M} = \text{Mg}$ (1)

3. CO_2 (1)

4. $\mathbf{HX} = \text{HCl}$ (1)

d) $M(\mathbf{M}) = \frac{1}{2} \cdot \frac{0,745}{1-0,745} \cdot 24,3 \text{ g/mol} = \mathbf{35,5 \text{ g/mol}}$

X on Cl. (1,5)